

PLAN DZIAŁANIA KT 142 ds. Geosyntetyków

STRESZCZENIE

KT 142 ds. Geosyntetyków zajmuje się głównie geosyntetycznymi wyrobami budowlanymi, to znaczy wyrobami z tworzyw sztucznych współpracującymi bezpośrednio z gruntem w celu przenoszenia naprężeń i odkształceń oraz ograniczenia niekorzystnych oddziaływań konstrukcji budowlanych na środowisko i środowiska na konstrukcje budowlane. W pierwszym przypadku są to wyroby geotekstylne i wyroby pokrewne, takie jak geowłókniny, geotkaniny, geosiatki, georuszty i kompozyty tych wyrobów. W drugim przypadku są to geosyntetyczne bariery przecifiltracyjne (geomembrany, bentomaty itp.) oraz wyroby drenażowe i przeciwerozyjne, jak geodreny, geofiltry, maty i wykładziny geosyntetyczne. Rynek wyrobów jest bardzo obszerny, obejmuje budownictwo, górnictwo, transport, ochronę środowiska, także obronę i inne obszary. Niestety udział polskiego przemysłu w rynku jest stosunkowo nieduży i można go szacować na kilkanaście procent. Dlatego KT spełnia bardzo istotną rolę ochrony polskiego rynku przed zalewem wyrobów niepełnowartościowych. Opracowywane w ramach KT tłumaczenia norm europejskich służą głównie procesom certyfikacji wyrobów, a także notyfikacji laboratoriów badawczych. Odgrywają również niezwykle istotną rolę w procesach aprobacyjnych, ze względu na dużą przewagę na rynku wyrobów zagranicznych. Podstawowym celem prac normalizacyjnych jest harmonizacja Polskich Norm z normami europejskimi, na podstawie Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 305/2011 z dnia 9 marca 2011 r. ustanawiającego zharmonizowane warunki wprowadzania do obrotu wyrobów budowlanych i uchylającego dyrektywę Rady 89/106/EWG.

Wprowadzenie norm zharmonizowanych ma na celu ułatwienie w handlu na terenie Europejskiego Obszaru Gospodarczego. Powołane w normach zharmonizowanych normy badań poszczególnych wyrobów służą stworzeniu jednolitych systemów porównywania jakości poszczególnych wyrobów. Pozwalają na tworzenie odpowiednich systemów kontroli jakości w zakładach produkcyjnych, a także na budowach.

1 ŚRODOWISKO BIZNESOWE KT

1.1 Opis środowiska biznesowego

Na działalność gospodarczą objętą zakresem KT znaczący wpływ mają uwarunkowania polityczne, gospodarcze, techniczne, prawne, społeczne, aspekty regionalne i międzynarodowe.

PLAN DZIAŁANIA KT 142

DATA: 2019-08-01

Wersja: 3

Projekt uzgodniony w KT 142

Strona 2

Obszary zastosowań geosyntetyków rozwijają się w sposób niezwykle dynamiczny. Ze względu na dużą innowacyjność w dziedzinie tych wyrobów zarówno normalizacja międzynarodowa (ISO) jak i normalizacja europejska (CEN) nieustannie pracują nad

opracowywaniem odpowiednich norm, które KT zgodnie z obowiązującymi procedurami wprowadza do zbioru Polskich Norm. Komitet stara się na bieżąco wybierać normy istotne dla polskiego rynku i opracowywać je metodą tłumaczenia. Ze względu na dużą innowacyjność tych norm niezbędne jest tworzenie odpowiedniego słownictwa w języku polskim, w czym KT nr 142 odgrywa niezwykle istotną rolę.

Wiedza na temat geosyntetyków staje się coraz bardziej powszechna. Jest wykładana na większości polskich uczelni technicznych na kierunkach budownictwa i włókiennictwa, a także na wydziałach chemicznych. W celu propagowania wiedzy o geosyntetykach powstało Polskie Stowarzyszenie Geosyntetyczne, z którym KT nr 142 bezpośrednio współpracuje. Ukazuje się wiele artykułów w polskich czasopiśmie naukowo-technicznych, jak „Inżynieria Morska i Geotechnika”, „Inżynieria i Budownictwo”, „Geoinżynieria”. W ciągu roku organizowane jest kilka konferencji naukowo-technicznych, w których tematyka geosyntetyczna jest głównym przedmiotem lub przedmiotem jednej z sesji poświęconej geosyntetykom. Najczęściej ma to miejsce przy okazji organizowania konferencji geotechnicznych. Coraz częściej opracowywane są tematy badawcze, dotyczące geosyntetyków, w ramach grantów przyznawanych przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Innowacje w Polsce są na miarę możliwości polskiego przemysłu, rosną z roku na rok ale są jeszcze stosunkowo niewielkie w odniesieniu do potrzeb. Główną przeszkodą są bardzo wysokie koszty wdrożenia nowych produktów, a także coraz wyższe koszty certyfikacji.

Stronami zainteresowanymi są: przemysł produkujący wyroby, projektanci i wykonawcy obiektów budowlanych, instytuty badawcze, szkoły wyższe oraz jednostki certyfikujące i notyfikujące.

W zakresie rzeczywistych lub potencjalnych barier technicznych występujących w obszarze działania KT ze względu na rozbieżność przepisów technicznych krajowych lub regionalnych, można tutaj mówić raczej o braku szczegółowych przepisów technicznych regulujących kontrolę jakości na budowach, a także braku norm projektowania konstrukcji z wykorzystaniem geosyntetyków.

Należy zwrócić uwagę na niebezpieczne zjawisko, które pojawiło się wraz z programem wdrażania innowacyjności. Pojawiło się na rynku kilka podmiotów przedstawiających wdrożenia dotyczące innowacyjnych geosyntetyków produkowanych z odpadów (śmieci) polimerowych. Ponowne przetwarzanie polimerów znacznie obniża ich wartość użytkową. W krajach europejskich istnieje zakaz stosowania odpadów do produkcji geosyntetyków, a w Stanach Zjednoczonych dopuszcza się stosowanie do 5 % odpadów z produkcji geosyntetyków. Dlatego wyroby ze śmieci powinny być poddane normalnemu procesowi certyfikacji z wykorzystaniem norm zharmonizowanych.

PLAN DZIAŁANIA KT 142

DATA: 2019-08-01

Wersja: 3

Projekt uzgodniony w KT 142

Strona 3

1.2 Wskaźniki ilościowe dotyczące środowiska biznesowego

Opracowanie tego punktu zgodnie ze wskazówkami PKN wymagałoby wykonania pracy o charakterze badawczym z wykorzystaniem również źródeł niedostępnych publicznie. Opracowanie takie wymagałoby dużego nakładu pracy niemożliwej do wykonania bez odpowiednich nakładów finansowych. Polski rynek wyrobów geosyntetycznych opanowany jest przez duże koncerny zagraniczne (głównie niemieckie i angielskie). Podmioty te dysponują dużymi środkami na normalizację i certyfikację swoich wyrobów. Komórki normalizacyjne w tych koncernach liczą kilkanaście, a nawet kilkadziesiąt osób. Biorą one aktywny udział w normalizacji międzynarodowej i starają się przeforsować przepisy normalizacyjne trudne do spełnienia pod względem finansowym przez małe podmioty produkujące geosyntetyki. Polscy producenci geosyntetyków należą właśnie do tej grupy małych producentów. Ich możliwości finansowania polskich prac normalizacyjnych są wyraźnie ograniczone. Biura projektowe w polskim budownictwie liczą po kilka osób i nie są w stanie finansować prac normalizacyjnych w zakresie norm konstrukcyjnych dotyczących wykorzystania geosyntetyków w konstrukcjach budowlanych. Firmy reprezentujące koncerny zagraniczne w Polsce dysponują dobrze przygotowanymi zespołami projektowymi, które w ramach dostawy swoich wyrobów mogą dostarczyć opracowania projektowe dotyczące zastosowania konkretnych wyrobów geosyntetycznych w konkretnych obiektach budowlanych. Wyroby dostarczane na rynek polski przeszły w zdecydowanej większości procesy certyfikacyjne za granicą i mają odpowiednie znaki jakości CE. Na podstawie Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady Europy nr 305/2011 z dnia 9 marca 2011 r są automatycznie dopuszczone do stosowania na rynku polskim. Stąd przedstawiciele koncernów zagranicznych w Polsce nie są zainteresowani finansowaniem prac normalizacyjnych w Polsce. Wydaje się, że jedynym realnym źródłem finansowania prac normalizacyjnych w Polsce są środki przeznaczone na innowacje. Potrzebne są tu wspólne wystąpienia aplikacyjne Polskiego Komitetu Normalizacyjnego i odpowiedniego podmiotu badawczego w celu realizacji konkretnych polskich norm w zakresie wykorzystania i kontroli jakości geosyntetyków.

2 OCZEKIWANE KORZYŚCI Z REALIZACJI PRAC KT

Największe korzyści daje usuwanie barier w handlu i ochrona środowiska. Niestety oszacowanie tych korzyści przekracza możliwości KT. Badaniem rynku w tym zakresie zajmują się wyspecjalizowane jednostki działające w ramach zamówień na konkretne analizy.

PLAN DZIAŁANIA KT 142

DATA: 2019-08-01

Wersja: 3

Projekt uzgodniony w KT 142

Strona 4

3 CZŁONKOSTWO W KT

Każdy podmiot krajowy zainteresowany daną tematyką ma prawo zgłosić chęć uczestnictwa w KT i po spełnieniu wymogów proceduralnych (procedura Z2-P3 w powiązaniu z Z2-P1) stać się członkiem KT. Każdy członek KT realizuje zadania KT poprzez swoich reprezentantów.

Aktualny skład KT jest podany na stronie www.pkn.pl, w Wykazie OT.

4 CELE KT I STRATEGIA ICH REALIZACJI**4.1. Cele KT**

- a) Możliwie szybka implementacja do systemu Polskich Norm wszystkich nowo publikowanych Norm Europejskich, znajdujących się w zakresie kompetencji KT 142.
- b) Podejmowanie starań o uzyskanie środków finansowych na tłumaczenie norm uznanych za bezpośrednio przydatne w praktyce a nie podlegające finansowaniu z budżetu państwa tzw. normy na zamówienie.
- c) Zwiększenie bezpośredniego udziału w powstawaniu Norm Europejskich i Międzynarodowych (praca w Grupach Roboczych CEN i ISO).
- d) Eliminowanie barier technicznych w handlu - ułatwienie handlu w kraju, Europie i świecie.
- e) Harmonizacja i wdrażanie nowoczesnych rozwiązań.
- f) Zapewnienie bezpieczeństwa produktu, zapewnienie zdrowia konsumenta, promocja ochrony środowiska, promocja jakości

4.2 Strategia ustalona do osiągnięcia celów KT

- a) Bieżące analizowanie nowych Norm Europejskich i Międzynarodowych pod względem ich bezpośredniej przydatności w przemyśle.
- b) Systematyczne opiniowanie projektów (CD, DIS, FDIS) Norm Międzynarodowych oraz Norm Europejskich (prEN, FprEN) przesyłanych do PKN z ISO i CEN.
- c) Prowadzenie akcji informacyjnej dot. korzyści wynikających z bezpośredniego udziału w pracach w Grupach Roboczych CEN i ISO.
- d) Wyznaczanie priorytetów przy ustalaniu Programu prac normalizacyjnych KT (np. wprowadzanie do zbioru PN metodą tłumaczenia przede wszystkim Norm Europejskich zharmonizowanych; wprowadzanie do zbioru PN w pierwszej kolejności norm terminologicznych, następnie norm precyzujących metody badań, itp.).
- e) Aktywne poszukiwanie wykonawców prac normalizacyjnych.

PLAN DZIAŁANIA KT 142

DATA: 2019-08-01

Wersja: 3

Projekt uzgodniony w KT 142

Strona 5

4.3 Aspekty środowiskowe

Szczegółowe wytyczne na temat sposobu rozwiązywania w normach wyrobu kwestii dotyczących ochrony środowiska można znaleźć w przewodniku PKN-CEN Guide 4. Aspekty ochrony środowiskowa objętych zakresem prac KT powinny obejmować:

- a) zastosowania geosyntetyków w konstrukcjach budowlanych mających na celu ochronę środowiska np. składowiska odpadów stałych i ciekłych, magazyny odpadów, konstrukcje ochrony brzegu morskiego i rzeczno, w budowach hydrotechnicznych (wały przeciwpowodziowe, zbiorniki wodne, kanały itp.), oczyszczalnie ścieków, zabezpieczenia przeciwerozyjne terenu, odwadnianie dróg i autostrad itp.
- b) wpływu KT 142 na kształt ustaw i aktów wykonawczych związanych z ochroną środowiska, przez promowanie bardzo nowoczesnych i jednocześnie bardziej ekonomicznych rozwiązań z zastosowaniem geosyntetyków w konstrukcjach ochrony środowiska,
- c) współpracy z przemysłem w celu promowania nowoczesnych rozwiązań projektowych z zakresu geosyntetyków,
- d) udziału w konferencjach naukowo-technicznych obejmujących zastosowania geosyntetyków w ochronie środowiska
- e) opracowania norm konstrukcyjnych, opartych na europejskich normach konstrukcyjnych tzw. Eurokodach, dotyczących projektowania konstrukcji obiektów ochrony środowiska

5 CZYNNIKI WPŁYWAJĄCE NA REALIZACJĘ PROGRAMU PRAC KT I WPROWADZANIE NOWYCH TN DO PROGRAMU PRAC

Każdy zainteresowany ma możliwość zgłaszania tematów normalizacyjnych (TN) wypełniając Kartę nowego tematu (KNT) lub Kartę propozycji tematu normalizacyjnego (KPT).

Każdy zgłoszony temat normalizacyjny KT analizuje i podejmuje decyzję o wprowadzeniu go do programu KT. KT decyduje o kontynuacji lub zaniechaniu tematu normalizacyjnego.

W programie prac prezentowane są wszystkie TN będące aktualnie w opracowaniu.

Program prac KT znajduje się na stronie www.pkn.pl, w Wykazie OT, po wybraniu numeru właściwego KT.

Drugi element numeru tematu normalizacyjnego wskazuje numer Podkomitetu Technicznego opracowującego temat, np. numer tematu normalizacyjnego XXX.1.XXXX oznacza wykonywanie w KT XXX PK 1 (Podkomitecie Technicznym nr 1

PLAN DZIAŁANIA KT 142

DATA: 2019-08-01

Wersja: 3

Projekt uzgodniony w KT 142

Strona 6

Komitetu Technicznego XXX). Jeżeli drugi element przyjmuje wartość zero oznacza to, że TN jest opracowywany w KT.

Do czynników mających negatywny wpływ na wprowadzanie do Programu prac nowych tematów normalizacyjnych przede wszystkim można zaliczyć:

- Ograniczenia budżetowe, brak środków finansowych na opracowanie danej PN;
- Trudności z pozyskiwaniem środków finansowych dla norm wprowadzanych do zbioru PN w ramach prac na zamówienie.

6 WYKAZ PROPOZYCJI TEMATÓW NORMALIZACYJNYCH, DLA KTÓRYCH KT PRZEWIDUJE POZYSKANIE ZAMAWIAJĄCYCH W RAMACH PRAC NA ZAMÓWIENIE

Aktualnie brak jest zainteresowanych finansowaniem prac na zamówienie. Ogólnie, występuje coraz większy trend użytkowania norm w języku oryginału.